

Ukrajinský syndrom. Anatomie moderní vojenské konfrontace

- CZ24 News | 16. ledna 2023

UKRAJINA: Bývalý poslanec Nejvyšší rady, šéf politické opoziční strany Platforma za život a mír Viktor Medvedčuk v článku pro Izvestija obvinil Západ, že nechce mír na Ukrajině, a navrhl, aby Ukrajinci budovali demokracii „bez západní kurátorů.“

Když si poslechneme četné západní politiky, nebude absolutně možné pochopit smysl a mechanismy konfliktu v dnešní Ukrajině. Prezident USA Biden například popírá přímou účast amerických vojáků v konfliktu, ale zároveň pořád říká, že USA tam dodávají zbraně za miliardy dolarů. Pokud jsou miliardy dolarů vydávány na vojenské potřeby Ukrajiny, pak to znamená, že ukrajinské zájmy mají pro USA obrovský význam. Ale pokud americká armáda tam nechce válčit, možná ani nemají tak velký význam? Co tedy znamenají miliardové investice? Bezplatnou pomoc? Výhodný byznys? Investice? Jistou politickou kombinací? Odpověď neznáme, je v husté mlze.

Anebo poslední výroky bývalé kancléřky SRN Angely Merkelové o tom, že Minské dohody byly pouhým poskytnutím času Ukrajině, z čehož vyplývá, že nikdo nehodlal nastolit mír. Vypadá to tedy tak, že klamali Rusko. Ale za jakým účelem? Uhájit Ukrajinu, nebo zaútočit? Nač bylo třeba klamat, když bylo možné prostě splnit to, co doporučilo samotné Německo? Nebo Německo předem doporučilo to, co nebylo možné splnit? Můžeme tak dospět k otázce potrestání politických podvodníků, ale mnohem důležitější je dnes rozptýlení mlhy kolem vzniklé situace. Přece se vytvořila tak a ne jinak. Co k tomu vedlo, jaké příčiny? Jak se dostat z této situace, která se stává stále nebezpečnější?

Začneme proto rozbořem zdrojů událostí.

Čím skončila studená válka?

Začátek každé války se obvykle nachází na konci minulé. Ukrajinskému konfliktu předcházela studená válka. Odpověď na otázku, čím vlastně skončila, nás přiblíží k pochopení smyslu dnešního konfliktu, který se netýká jenom Ukrajiny, ale velkého počtu zemí. Jde o to, že západní státy a státy postsovětského prostoru, především Rusko, různě hodnotí výsledky této války.

Západ si jednoznačně přisvojil vítězství v této válce a považuje Rusko za poražené. Když je tedy Rusko poražená strana, pak je území bývalého SSSR a socialistického tábora zákonitou trofejí USA a NATO, které podle principu „běda poraženým“ přecházejí pod kontrolu Západu. Proto je Ukrajina územím vlivu USA, NATO, ale nikoli Ruska. Proto jsou všechny nároky Ruska na aspoň nějaký vliv na ukrajinskou politiku a ochranu svých zájmů v daném regionu „neodůvodněné“, je to zjevný útok na zájmy USA a NATO. „Nemusíme se víc dívat na svět přes prizma vztahů mezi Východem a Západem. Studená válka skončila,“ prohlásila na začátku devadesátých let Margaret Thatcherová. Což zřejmě znamená, že postoj Východu, Ruska není důležitý. Existuje jenom jeden vektor, jeden pán světa, jeden vítěz.

Rusko ale vnímá tento proces naprosto jinak. V žádném případě nepovažuje sebe za poraženou stranu. Ukončení studené války umožnily demokratické reformy v politice a ekonomice, vojenská konfrontace byla nahrazena obchodem a integrací se Západem. Ale cožpak to není vítězství, když se váš někdejší nepřítel stal přítelem? SSSR a pak Ruská federace si nevytýčily za cíl vítězství v studené válce, ale překonání vojenské konfrontace mezi Východem a Západem, která mohla vyústit do jaderné katastrofy. Moskva a Washington našli spolu toto východisko, dosáhly cílů ani tak vlastních, jako celosvětových.

Toto východisko vůbec nepředpokládá pohlcení Východu Západem, ekonomické, právní a kulturní podřízení postsovětského prostoru. Šlo o rovnoprávnou spolupráci a společné budování nové politické a ekonomické reality. Takže jsou najevo dva přístupy k ukončení studené války, na jedné straně je to triumf vítězů, na druhé budování nového světa, nové civilizace. Na základě těchto přístupů se budou vyvíjet další události.

Nový svět nebo nové kolonie Západu?

V roce 1991 se rozpadl Sovětský svaz, ale v roce 1992 byla založena Evropská unie, do které vkládal postsovětský prostor včetně Ruska velké naděje. Zdálo se, že máme konečně nový svět, nový nadstátní útvar, nový zvrat v dějinách evropské civilizace. Rusko, stejně jako další státy bývalého socialistického tábora a SSSR, vidí sebe v budoucnu jako plnoprávného člena tohoto svazku, vzniká doktrína „Evropa od Lisabonu do Vladivostoku.“

V této situaci vítá Rusko nejen sjednocení Německa, ale také vstup do EU svých bývalých spojenců a dokonce bývalých republik SSSR. Ekonomická integrace se Západem byla pro Rusko v devadesátých letech na prvním místě, Moskva ji považovala za záruku svého úspěchu jako moderního státu. Ruské vedení nemělo přitom moc velké přání přivázat k sobě bývalé sovětské republiky včetně Ukrajiny. Většina sovětských republik existovala z dotací z ústředí, tedy z Ruska. Vedení těchto zemí přátelský poplácávají po rameni, ale snaží se zbavit co možná nejrychleji jejich ekonomické zátěže.

Rusko začíná rychleji než Ukrajina zapadat do evropského trhu. Rusko totiž disponuje obrovským množstvím energií, po kterých je v Evropě poptávka, kdežto Ukrajina, naopak, není s to nakupovat energie za evropské ceny. Nezávislost Ukrajiny by mohla skončit ekonomickým fiaskem, kdyby nebylo jihovýchodu, kde se dnes konají urputné boje. Jihovýchod zařadil Ukrajinu do mezinárodní dělby práce svými obrovskými výrobními kapacitami a vyspělým průmyslem. Dnes se o tom moc nemluví, ale v devadesátých letech právě rusky mluvící jihovýchod zachránil ekonomickou, a spolu s ní také politickou nezávislost Ukrajiny.

Chceme vás ale upozornit na jinou věc. V devadesátých letech vzniká v Evropě a na jejích hranicích řada vážných etnických konfliktů a válek, do kterých byly zataženy miliony lidí. Do roku 1991 k takovému velkému množství etnických konfliktů nedocházelo. To vše mělo za následek rozpad Jugoslávie, ztrátu celistvosti Gruzie, Moldavska, Sýrie. Z hlediska doktríny sjednocení Evropy to nemá žádný smysl. Smyslem tohoto sjednocení není rozdělení Evropy na množství drobných států, ale naopak, vytvoření obrovského nadnárodního svazku národů, přičemž tyto národy neměly ničit jeden druhého, ale spolu budovat nový společný svět. Co se tu zvtřlo?

To ale když budeme vycházet z koncepce, kterou se dříve řídilo Rusko. Ale budeme-li vycházet z koncepce vítězství Západu v studené válce, dostanou etnické konflikty zcela jiný smysl. O tomto smyslu se mluvilo víckrát, například na poradě Spojeného výboru náčelníků štábů 24. října 1995, na které prezident USA Bill Clinton prohlásil: „Použitím chyb sovětské diplomacie, mimořádné sebejistoty Gorbačova a jeho okolí, včetně těch, kdo obsadili zjevně proamerický postoj, jsme dosáhli toho, co chtěl udělat prezident Truman se Sovětským svazem pomocí jaderné bomby.“

Z toho se dá učinit závěr, že zdaleka ne všichni západní politici chtěli vytvořit nový spravedlivý svět. Jejich úkol spočíval v likvidaci nepřítele, SSSR, Jugoslávie, dalších zemí. Pak je vyhocení etnických konfliktů dost logické, oslabují nepřítele, a v případě vítězství pomáhají rozdělit jeho zemi, aby pro vítěze bylo její pohlcení snadnější.

Za těchto okolností nemá význam reálný stav věcí. Situaci záměrně vyhrocují. Národní menšiny, jež kompaktně obývají některé části země, označují za separatisty a za hrozbu pro stát. Je to stará

antická taktika, kterou používali v Starém Římě. Dnes ale přece nejde o budování nové otrokářské říše? Nebo ano, a ve Washingtonu považují například postsovětský prostor za jakési provincie velké říše, které již mají vlastní metropole a mají být chráněny před útoky barbarů, kteří se nechtějí podřídit této říši?

Máme tedy dvě politické strategie, ekonomickou a politickou integraci zemí s důrazem na vzájemnou výhodu, a pohlcení jedněch zemí druhými bez ohledu na zájmy pohlcovaných. Tyto země mohou být rozděleny, označeny za odpadlíky, dobyty.

Co se týče Ruské federace, ta během překonání krize způsobené prudkou změnou politického a ekonomického kurzu, stále víc viděla zjevné přání ji oslabit, ponížit, dát do nevýhodné situace, stále častěji ji označovali za vyvrhele, nehledě na růst jejího ekonomického potenciálu. Růst ekonomického potenciálu zvyšuje vliv země, což by měli v západním světě uvítat. Dochází ale k opaku. Vliv Ruska není jenom nevíтанý, ale je vyhlášen za nesprávný, kriminální a korupční.

Na tomto místě je třeba se zastavit podrobněji. Rusko vzalo tedy západní demokracii za vzor, provádí reformy a začíná integrovat do západního světa. Z hlediska vybudování celoevropského domova by to mělo být vítané a povzbuzované. Evropa získá mírového a ekonomicky schopného partnera, jeho trhy, zdroje, což nepochybně ji mnohonásobně posílí. Ale když se budeme opírat o koloniální myšlení, nesneseme ekonomický růst a samostatnost vzdálené kolonie. Provincie nesmí předstihnout metropoli ani finančně, ani politicky, ani kulturně.

Existuje EU, která se věnuje budování nové ekonomické reality. Existuje rovněž NATO založená v roce 1949, která čelila Východu, především SSSR, Rusku. Připomeneme výrok prvního generálního tajemníka NATO Hastingse Ismaye: „Držet Sovětský svaz mimo (Evropu), Američany uvnitř, Němce v podřízeném stavu.“ Takže ideologie NATO znamená USA v Evropě, navíc v domunijícím postavení, kdežto Rusko nikoli.

Jak se má na to dívat Rusko? Přece poctivě ukončilo studenou válku, kdežto USA a NATO zřejmě nikoliv. Vypadá to tak, že pro něj připravené sjednocení se Západem neprobíhá za rovnoprávných podmínek, ale za podmínek ekonomického a politického pohlcení. Proto tedy vznikly požadavky Moskvy ohledně nepřiblížení se k ruským hranicím a revize pozic a dohod. Nyní vidíme, že koncepce NATO zničila nejen integraci Ruska do Evropy, ale udělala kříž nad rozšířením Evropy, na jejím rozvoji. Vidíme, že ze dvou přístupů, o kterých jsme mluvili, jeden zjevně porazil druhý.

Rusko a Ukrajina, tragédie vztahů

Z celkového obrazu přejdeme bezprostředně k vztahům Ruska s Ukrajinou. Začneme tím, že tyto vztahy mají vlastní specifické dějiny. Tyto vztahy jsou těsnější než mezi Anglií a Skotskem, nebo mezi severními a jižními státy USA. Ukrajina byla přes 300 let v sestavě Ruska, což se projevilo na její kultuře, etnickém složení a mentalitě. Ukrajina získala nezávislost v roce 1991 nikoli v důsledku národně osvobozenického boje, ale podle dohody s Moskvou. Nová ekonomická a politická realita povzbudila ruskou elitu nejen k poskytnutí Ukrajině nezávislosti, ale k její stimulaci. Ozbrojený konflikt mezi dvěma novými státy si nemohl nikdo představit ani ve zlém snu. Ukrajinci považovali Rusko za spřátelený stát, ruský národ za bratrský, tyto sympatie byly také vzájemné.

Dlouhou dobu vládla v Rusku vůči Ukrajině koncepce „ještě jednoho Ruska,“ což předpokládá mnohem těsnější vztahy než například mezi Británií a Kanadou. Byl dokonce populární výrok „národ máme jeden, ale státy dva.“ Ukrajince a Rusy velmi zajímal politický život sousedů, můžeme se na to například zeptat dnešního prezidenta Ukrajiny Zelenského, který si vydělával na politické satíře, jež se obvykle týkala politiky obou států.

Ale právě na příkladu Ukrajiny je dobře vidět, jak koncepce vytvoření společného politického a ekonomického prostoru utrpěla porážku v boji s koncepcí vytlačení Ruska z Evropy. Ukrajina začala po prvním majdanu roku 2005 prosazovat protiruskou politiku jako státní ideologii. Bylo ale jasné, že tato politika měla základ v studené válce. Ukrajince psychologicky štváli proti Rusům pomocí podpory jistých politiků, změn školních základů, kultury, celostátního vysílání masmédií. To vše se konalo pod rouškou demokratických reforem, pozitivních změn, které podporovaly všemožné západní a světové organizace.

Bylo těžké to označit za demokratický proces, byl to prostě diktát prozápadních sil v politice, médiích, v ekonomice, v občanské společnosti. Západní demokracie byla prosazována naprosto nedemokratickými způsoby. Dnes má jako nikdy předtím velký význam otázka, je ukrajinský politický režim demokracie?

Uvnitř samotné Ukrajiny existovaly od roku 1991 dvě země, anti-Rusko a Ukrajina jako ještě jedno Rusko. Jedna nepředstavovala sebe bez Ruska, druhá naopak s Ruskem. Toto rozdělení je ale velmi umělé. Větší část svých dějin urazila Ukrajina spolu s Ruskem, je s ním spojena kulturně a mentálně.

Integraci s Ruskem diktuje Ukrajině jednoznačně ekonomika. Když máte vedle takový obrovský trh a zdroje, nepoužívat to, a tím spíš blokovat, může jenom velmi neprozíravá vláda. Protiruské nálady nevynesly Ukrajině nic kromě neštěstí a bídy, proto všechna prozápadní nacionalistická hnutí kázají ukrajinskému lidu vědomě nebo nevědomě chudobu a bídu.

Již jsme mluvili o tom, že právě jihovýchod pomohl zemi v zapojení do světové dělby práce. Hlavní část deviz vydělával východ, velký region mluvící rusky. To se přirozeně projevilo na politickém zastoupení v ukrajinských mocenských orgánech. Jihovýchod měl víc lidských a finančních zdrojů, což ale nezapadalo do prozápadního obrazu Ukrajiny. Žili tam příliš hrdí, příliš svobodní, příliš bohatí lidé.

První a druhý majdan byly zaměřeny proti Viktoru Janukovyčovi, bývalému doněckému guvernérovi, lídru Donbasu a nenacionalistických centristických politických sil. Měly velkou podporu voličů. Ukrajina velmi dlouho nechtěla být anti-Ruskem. Prezident Juščenko, který přišel k moci po prvním majdanu, velmi brzy ztratil důvěru lidu, většinou kvůli své protiruské politice.

Dál vznikl v ukrajinské politice zajímavý trend. Volby vyhrál po druhém majdanu prezident Porošenko, který slíbil mír s Ruskem za jeden týden. Byl tedy zvolen jako prezident míru. Stal se ale prezidentem války, nesplnil Minské dohody, a propadl v příštích volbách. Vystřídal ho Volodymyr Zelenskyj, který také slíbil mír, ale stal se ztělesněním války. Ukrajinskému lidu slibují tedy mír a pak ho klamou. Již druhý ukrajinský lídr obsadil po získání moci pomocí mírumilovné rétoriky krajně radikální postoj. Kdyby měl tento postoj na začátku volební kampaně, nikdo by ho nezvolil.

Vraťme se teď k celkové koncepci daného článku. Když někdo říká, že hodlá budovat mír se sousedy, ale prostě prosazuje vlastní zájmy, bez ohledu na všechno včetně války, dokonce jaderné, je jasné, že nehodlá nic budovat. Choval se tak ukrajinský prezident Porošenko, stejně se chová dnešní prezident Zelenskyj, ale nejen oni. Chová se tak vedení NATO a velký počet amerických a evropských politiků.

Zelenskyj potlačil již před ozbrojeným konfliktem každou opozici, prosazoval zájmy své strany, a nebudoval žádný mír. Ukrajinští politici, novináři, veřejní aktivisté, kteří mluvili o míru a dobrých sousedských vztazích s Ruskem, byli podrobeni represím před vojenskou srážkou, jejich média byly zavřena bez žádného legitimního důvodu, jejich majetek byl raubířsky zabaven. Když ukrajinské vládě začali vytýkat porušení zákonů a svobody projevu, odpověděla, že strana míru byla „smečkou zrádců a propagandistů.“ Demokratickému Západu tato odpověď vyhovovala.

Ve skutečnosti nebyla situace jednoduchá a prostá. „Zrádcové a propagandisté“ zastupovali, včetně v parlamentě, nejen lví podíl voličů, ale také základ ekonomického potenciálu země. Takže rána byla zasazena nejen demokracii, ale také blahobytu občanů. Politika Zelenského měla za následek, že Ukrajinu začali lidé masově opouštět kvůli ekonomickým a sociálním podmínkám, represím, politickému pronásledování. Byla mezi nimi spousta ukrajinských politiků, novinářů, podnikatelů, činitelů kultury a církve, kteří velmi mnoho udělali pro tuto zemi. Ukrajinská vláda vyškrtla tyto lidi z politiky a veřejného života, přestože mají právo na svůj postoj o něco méně než Zelenskyj a jeho tým.

Byznys jihovýchodu je v mnohém závislý na Rusku, na jeho zájmech, proto přestal konflikt být výhradně vnitřním. Rusko se ocitlo před nutností nejen uhájit své ekonomické zájmy, ale také mezinárodní čest a důstojnost, kterou mu, jak jsme ukázali výš, odmítli. A nebyl nikdo, kdo by urovnal tuto situaci.

Ukrajinská strana míru byla vyhlášena za zrádcovskou, moc uchvátila strana války. Konflikt se rozvíjel a stal se mezinárodním.

Zdálo by se, že existuje ještě evropská politika, ta ale masově podporuje Zelenského, zatahuje Evropu do války a do vlastní ekonomické krize. Dnes již to není Evropa, kdo učí Ukrajinu politice, ale Ukrajina učí Evropu, jak pomocí politiky dospět k ekonomickému pádu a bídě. Pokud bude Evropa i nadále pokračovat v této politice, bude zatažena do války, možná také do jaderné.

Vraťme se teď k tomu, čím jsme začali. Studená válka skončila politickým rozhodnutím o vybudování nového světa bez válek. Dobře vidíme, že tento svět vybudován nebyl, že se dnešní světová politika vrátila k tomu, čím zahájila uvolnění. Dnes existují jenom dvě východiska, buď sklouzávání k světové válce a jadernému konfliktu, anebo zahájení znovu procesu uvolnění napětí, ale k tomu je potřebné respektování zájmů všech stran. Za tímto účelem je ale třeba přiznat, že Rusko má vlastní zájmy, které je třeba respektovat pro dosažení nového uvolnění napětí. Hlavně je třeba hrát čestně, nikoho nepodvádět, nezastírat nic, nesnažit se vydělat na cizí krvi. Když ale světový politický systém není schopen elementární poctivosti, když je zaslepený pýchou a vlastními výpočítavými zájmy, čekají nás ještě těžší časy.

Ukrajinský konflikt bude buď dále narůstat, rozšíří se do Evropy a dalších zemí, nebo bude lokalizován a vyřešen. Ale jak ho vyřešit, když na Ukrajině vládne strana války, která rozdmýchává vojenskou hysterii, která již vyšla za hranice země, a Západ to z nějakého důvodu tvrdohlavě nazývá demokracií? A tato strana války nekonečněkrát prohlašuje, že nepotřebuje žádný mír, ale potřebuje více zbraní a peněz na válku. Tito lidé postavili svou politiku a podnikání na válce, prudce zvýšili své mezinárodní ratingy.

V Evropě a USA jsou vítání potleskem, nelze jim klást nepříjemné otázky, pochybovat o jejich upřímnosti a pravdivosti. Ukrajinská strana války získává triumf za triumfem, přičemž není patrný žádný vojenský zlom.

A Ukrajinskou stranu míru nikdo nevíta ani v Evropě, ani v USA. To výmluvně svědčí o tom, že většina evropských a amerických politiků si žádný mír na Ukrajině nechtějí. Ale to vůbec neznamená, že by Ukrajinci nechtěli mír a Zelenského vojenský triumf je pro ně důležitější, než jejich životy a zničené domy. Jde jen o tom, že ti, co vystupovali za mír, byli na příkaz Západu zastrášováni, pomlouváni a pronásledováni. Ukrajinská strana míru prostě nezapadla do západní demokracie.

A tady vzniká otázka: pokud strana míru a občanského dialogu nezapadá do nějaké demokracie, je to vůbec demokracie? A možná, Ukrajinci, aby zachránili svou zemi, musí začít budovat svou vlastní demokracii a otevřít svůj občanský dialog bez západních kurátorů, kvůli jejichž vedení je výsledek škodlivý a destruktivní.

Pokud Západ nechce naslouchat názoru jiné Ukrajiny, tak je to jeho věc, ale pro Ukrajinu je takový pohled důležitý a nezbytný, jinak tato noční můra nikdy neskončí. Z toho vyplývá, že je nutné vytvořit politické hnutí z těch, kteří se nevzdali, kteří nechtějí, aby se jejich země stala místem geopolitického vyřizování účtů. Svět musí uslyšet takové lidi, bez ohledu na to, jak moc Západ požaduje monopol na pravdu. Ukrajinská situace je katastrofálně složitá a nebezpečná, ale nemá nic společného s tím, co Zelenskyj každý den říká.

ZDROJ: Sputnik